
СОЮЗ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

966

ГЕТЬ ЗАКОН 3-го юня!

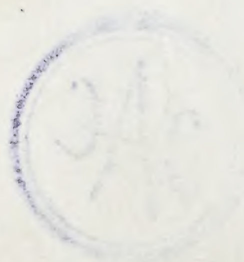
НАМ ПОТРІБНО ЗАГАЛЬНОГО, РІВНОГО, ПРЯМОГО і ТАЙНОГО ВИБОРЧОГО ПРАВА!

(Городськім і сільськім робітникам за вибори до 4-ої Думи.)

ПОЛТАВА
1912 г.
Губернская типографія.

Не можна нам спати!

Робітники! — По городах і селах, і ви уся селянська біднота! Хутко наближаються вибори до четвертої Думи. А вибори до Державної Думи то великий бій помеж поневоленим людом і гуртом тих, що сидять на шиї народу. Не можна-ж нам спати! Вже вороги наші, що мають на це від царського правительства повну волю, лаштуються до виборів. І ми, хоч нам такої волі не дають, мусимо бути готові! І ваша Українська Соціяль-Демократична Спілка Соціяль-Демократичної Робітничої Партії Росії (Р. С. Д. Р. П.) закликує вас знов до діла, до боротьби.

Звідкиля взялася і що вона була третя Дума?

Коли кати наші, проливши ріки сьвятої крови народу, порішили, що революція доволі приборкана, що народ більш не спроможеться підвестись проти гніту царя та його чиновницької шайки. Коли вони, навівши брата на брата, одних солдатів на одних, зробили собі знов послушним військо. І коли вони після цього так налягли своєю поліцейською та военною силою на робочий люд, що городські та сільські капіталісти, земельне панство та уся зґрая народних павуків могла знов вхопити своїми кігтями тіло народне. Тоді — це було в кінці мая 1907 р. — цар за радою дворян-поміщиків рішився ще на один злочин, щоб добити до краю народню революцію: — він звелів арештувати депутатів соціяль-демократів другої Думи, щоб заслати їх на каторгу, а саму другу Думу звелів розігнати. І після цього, нарушивши свою клятву, одмінив самовольно основний закон про вибори до Думи, і накинув народові 3го юня 1907 року новий закон, по якому усю силу на виборах віддав поміщикам, а селян і особливо робітників зовсім обрізав в правах.

По цьому новому беззаконному закону і була вибрана чорна третя Дума. Завдяки царській „милости“ 3го юня в Думі засіли поміщики, а представників народа вигнано.

Народ царю, Миколі II-му, цього злочину не забуде! І поклик: — „Геть подлу царську монархію!“ „Нехай буде у нас демократична республіка!“ — лунатиме все голоснійш по всім куткам Росії.

Наше життя.

Державним переворотом 3-го юня царська монархія привела народи Росії майже до того-ж безправвя і поліцейської неволі, які сковували їх залізними обручами до великого 1905 року. Але найбільш на нас, на робітників городських та сільських, налягла важка рука реакції (гніту). Зразу плата на заводах, в майстерських та сільських економіях поменшала, вернулись старі каторжні порядки. Насілись на нас безробіття та голод. Почала над тобою знущатись кожна собака. Союзам нашим стало неможливо важко навіть і дихати, не то що вести боротьбу проти капіталістів, більшість союзів силою припинено й припиняють. За забастовки знов женуть у холодну або на висилку. Слова вільного не можна вимовити, бо вже підслуховує і вже арештує тебе невірний поліцейський стражник. Кращі люде наші пішли та йдуть і ідуть у тюрму, на поселення у Сібірь, або на каторгу. Та що й казати! — хіба можна перечислити усей гніт, всі знущання над робітником? Просто мстить нам подла шайка за 1905—1906 годи — за революцію. Навіть безвинній кооперації, нашим товариським крамницям, не дають вільно розвиватись, — бо й вони гуртують нас, робітників, а гуртування нашого, їднання, вороги народу найбільше бояться. Гальмують і наші змагання до просьвіти, а коли ми українці, або евреї, чи ще инчі які небудь „інородці", та бажаемо добувати цю просьвіту на своїй рідній мові, то вже не дають і кроку ступити.

Чи-ж це життя? У відповідь можна одно лишень сказати: — геть таке життя! Чого б це не коштувало!

Що ж робила пьять год 3-я Дума?

Та що-ж робила пьять год 3-я Дума? Чи боронила вона права народні проти розбішацтв царського правительства? Чи намагалась вона установити волю? Чи робила вона що небудь для полехшення робітничої нужди в городі та селі, для боротьби з безробіттям, для знищення робітничих злиднів й неволі? Чи дала ця Дума захист вільному культурному (просьвітньому) розвиткові окремих народів?

Третя Дума нічого цього народові не дала.

Був, правда, і в третій Думі невеликий гурток людей, що не боявся згадувати перед думським панством, і так голосно згадувати, щоб почув усей поневолений люд по всіх частинах Росії, навіть про злочини самого царя, про необхідність вести далі всенародню боротьбу за республіку. Сьміливий гурток цей — **соціяль-демократична фракція.** Устами депутатів Чхеїдзе, Покровського II го, Кузнецова, Гегечкорі та инчих — усяк, хто хоч де-коли читав думські отчоти знає їх ймення — вона не переставала пьять років кликати Думу дати народу те, що йому потрібно.

не пропускала жадного случаю, щоб не вказати на рани народні, на насильства та знущання царських посіпак, на робітничу нужду і страждання.

Та що-ж Дума?

Думська більшість.

Більшість Думи, що увійшла туди не по волі народу, а по злочинному закону 3-го юня, проти волі народу, не думала і не могла навіть думати дати народу те, що йому потрібно. Цю пансько-дворянську й попівську більшість складали думські гурти-партії: — „праві" („союз русскаго народа", „союз Михаила Архангела" та инчі „истинно-русскіе") — біля 50 депутатів, „націоналісти" — більше 100 депутатів (вкупі з правими октябрістами) і „октябрісти" — більш 120 депутатів. Ці партії стреміли вкупі з правительством до того, щоб залигати ще дужче городську і сільську бідноту, щоб заневолити ще більше народи Росії.

Фабричним та сільським робітникам потрібно до зарізу закона про державне страхування на случай каліцтва, хвороби, старости та смерти. Під напором пролетаріату правительство після довгих зволікань виробило проект такого закону. Поганий, урізаний проект, в який не війшло навіть страхування від старости і смерти. Та думська більшість умудрилась держати цього закона в комісії, заки приступила до його обміркования, цілих три годи, та зробила його врешті ще гіршим за правительственний проект. І, розуміється, думські поміщики в згоді з правительством виключили насамперед з участи в страхуванні сільських робітників.

Зато вони приняли столипинський закон 9 ноября 1906 году, через який „сильним" мужикам себ-то глитаям-павукам дається повна воля збогачуватись з сільської бідноти. Цей ографний закон, проведений на місце аграрної (земельної) реформи є головним злочином третьої Думи: — за для того ж то Столипін і вимів з Думи селян і робітників, щоб розвязати Думі руки для земельної грабіжки.

Доторкнулась Дума і до питання за недоторкальність особи (неприкосновенность личности), себ то за захист особи від самоволі поліції та инчіх чиновників. Та й що-ж? Думська комісія випрацьовала такий каторжно-кайданний законопроект, що навіть і чорна Дума не осьмілилась винести його на сьвіт божий: — так і зосталась особа кожного громадянина Росії доторканою для кожного пройдисьвіта з казенною кокардою на лобі.

Взялась Дума за місцевий суд — і тут насамперед лишила по старому судову власть земського начальника-поміщика, в мирові судді пропустила тільки людей з високим цензом, себ то богатих, і таким чином віддала усе „правосудіе" в руки пануючих класів.

Приступила Дума до введення земства в західніх губерніях — і знов таки насамперед вигнала своїм

законом з земства селян. А щоб мати ще більше власти і щоб задурити пустим криком обікраденних в правах сільськіх робітників та селян, чорносотенні руські та обрусілі поміщики вигнали з земства і евреїв, а поляків обмежили в правах, і прокричали буцім то вони спасли своїм законом „русское" населення. На ділі ж вони оддали в повну власність жмені дворян-поміщиків та чиновників життеві інтереси багатоміліонного українського робочого і селянського люду.

Третя Дума домагалась внесення та проводила закони звернені проти свободи Фінляндії, проти поляків, проти евреїв. Вона піддержала гніт українців, вірменів, латишів.

Де діло доторкалось налогів, вона раз-у-раз піддержувала міністра Коковцова, який невтомно гнався за останньою мужицькою копійкою: — це Дума благословила підвисшення налогів на тютюн, папіроси, гільзи та папіросну бумагу.

Зато на царську армію та на флот, себ-то для богатих підрядчиків, для інтендантів казнокрадів — не жалкувала Дума грошей народних: — з году в год кидала вона на потреби царськоі армії по 700 міліонів карбованців.

А коли соціяль-демократи депутати розкривали народу очі на продажність, розпусту та подлість царського правительства, коли вони вносили запитання (запроси) з приводу насильств та провокації, — тоді депутати думської більшости: праві, націоналісти та октябрісти намагались затулити рота справжнім заступникам народа, оточували свое правительство та сьпівали йому хором хвалу.

Оттака ця третя Дума, з насильства і для насильства породжена.

Злочинно-темні діла депутатів фракцій думської більшости, діла ціх партій, народ не забуде на виборах до четвертої Думи як і у всій своїй політичній боротьбі. І вічний сором тім селянам-депутатам, як от Матвій Андрійчук, Ефим Герасименко, Яків Данилюк, Тит Клименкс, Яків Никитюк — з Волинськоі губернії, Степан Коваленко, Степан Сидоренко — з Київської губ., та селянам-депутатам багатьох инчих губерній, усім що записались у ці панські партії та піддержували експльоататорів та чиновників проти народу. Геть такіх селянськіх депутатів! Не пускати такіх людей в уповномічені та виборщики!

Ліберали.

Та були у Думі ще й инчі партії: „кадети" (вони себе инакше ще зовуть „партією народньої свободи") та „прогресісти" — обидві ці партії так зв. „лібералів".

них мас, за той народ, черав кровь якого Росія має навіть і цю ненародню Думу?

„Кадети“ давно, вже в часі революції, поставили своєю метою боротись „на право і на ліво“. „На ліво“ — себ то проти революції, проти народніх мас! Багато голосних слів наговорено за пьять років кадетськими депутатами у 3-ій Думі, але де потрібно було рішуче виступити і доказати — чи за справжню вони стоять демократію, за власть народу, чи за сучасний порядок, — „кадети“, а за ними і „прогресісти“ голосували раз-у-раз проти демократії, проти народу.

Доволі сказати, що ліберали голосували кожен год за военний рекрутський набор та за царський бюджет. Вони цим казали: — „ми согласні, щоб царське правительство виривало кожен год 500.000 молодих хлопців з селянських та робітничих родин — та задурювало їх в своїй казармі, нацьковуючи проти робочого люду. Ми согласні — казали цим лібералі — щоб з мідних, гірко запрацьованих шагів стягались сотні міліонів, та щоб ці сотні міліонів ішли не на народні потреби, не на школи, лікарні то що, — а на броненосці, кріпости та пушки, врешті на хижих інтендантських вовків“. — Ось що значило голосування лібералів за бюджет та за военний набор!

І не дивно, бо ліберали то теж буржуазна, панська партія, і вони так же як і думська більшість бояться справжнього народу та почувають свій звязок і з цим ворожим їм правительством, — бо воно все ж таки боронить доходи всіх посідаючих, а в їх числі і лібералів. І народ оцінить на нових виборах теж і їх роботу.

Робітники! — Нехай нігде не пройде уповноміченим або виборщиком від вас „кадет“ чи инчий ліберал, бо це не справжні, а лицемірні і не надійні друзя народу, а в багатьох случаях откриті вороги пролетаріяту. І ви, селяне, теж не вибирайте нігде в волостях уповноміченних-лібералів!

Трудовики.

Багато близча нам думська фракція „трудовиків“. Вона вийшла по більшій части з самих селянських мас, і інтереси народних мас їй дійстно дорогі. Але „трудовики“, як і инчі, що нагадують їх народники — „народні соціялісти“ „соціялісти-революціонери“ з селянства, стоять на сторожі середнього селянства. І як середне селянство котиться одним краем до богатших, другим до пролетаріату, так і „трудовики“ і „народники“ плентаються помеж буржуазними партіями та соціяль демократією — ні риба ні мясо. Є гарні змагання, та не стае ясности думки, послідовости в боротьбі. Нам же треба рішучих робітничих борців.

Два головних великі табори стали в громадянстві проти себе до бою не на життя, а на смерть — табор посі-

ський капітал і земельне панство) і табор тих, що крім рук своїх нічого не мають — пролетаріату (промислові та сільські робітники). І хто того не бачить, хто не стає усією душою до табору робітників, під прапор робітничого соціялізму, — той не може як слід боронити інтересів робочого люду, городської та сільської сіроми.

Де тільки є соціяль-демократичний кандидат, там голосуйте за його. Голосуйте за найбільш рішучих борців проти усього буржуазного порядку, вибирайте соціяль-демократів!

Українські буржуазні партії.

У третій Думі не було „української" (малоруської) фракції, як це було в перших двох Думах. Всі згадані вище партії — то вседержавні, або великоруські партії, які ведуть свою діяльність і у нас на Україні.

Але революція підняла високо богатий розум народний, розбудила його потреби та домагання в усіх напрямках, і в широких масах українського народу зродилось сильне змагання до науки і вільної думки, — а шлях до цього лежить через рідню, зрозумілу усій масі мову.

Тепер вже не жменя просьвічених людей домагається народньої української школи, а в самих народніх українських низах росте уперте домагання повних прав і рідній українській мові.

Та коли вороги наші приборкали революцію і нас, робітничу партію, соціяль-демократію, зігнали геть з поля откритого вільного політичного життя, — грубий кулак поліцейського царського правительства причавив усе живе. І вкупі з правом проповідувати вселюдські думки загального братерства, одняли від нас навіть і право гуртового просьвічування на нашій рідній мові. Розярений звірь Столипін, не боячись вже орґанізованого отпору робітничих мас, накинувся при однодушній піддержці усієї третьодумської більшости і на буржузні просьвітньо-українські товариства та виключив наш нарід з права користуватись навіть істнуючими, признаними для всіх законами.

— „До революційної боротьби — сільські і городські робітники, — до соціяль демократичної орґанізації, до злуки з робітниками инчих народів!" — гукаєм в відповіть на це ще раз ми, соціяль-демократи, „Спілка". Бо ми знаємо, що тільки ця бойова орґанізація і братерська єдність помеж робітниками усіх народів Росії може приневолити правительство поширити усім горожанські права і дати теж національну волю окремим, пригнобленим як ми, народам.

Та на полі откритої політичної роботи зостались ті українські партії (пансько-буржуазні), що боролись завше з свого тихого куточка проти революційної партії робочого люду. Вони кидались з усім завзяттям на нашу соціяль-демократичну „Спілку", не розуміючи того, що тільки жах пра-

вительства перед нами давав її, українській буржуазії, дихати. І тепер теж, не до єдности з робітниками инчих народів, кличуть вони вас, українські робітники, а до єдности з нею, українською буржуазією, до зїднаня усіх українців.

Ви чуєте і ви розумієте це — робітники?

Є помеж українськими буржуазними партіями і свої „праві“ (в яку б вони і не намагались заховатись „благородну“ одежу!), повні ненависти до людей инчого народу (це люде з київського журналу „Рідній Край“). Є ріжних відтінків „ліберали“ (це люде з київської газети „Рада“, харківської газети „Сніп“ і т. д.). І всі вони розпинаються дуже голосно за Україну, за національну українську ідею (думку), уміють за це так же багато гарних слів наговорити, як думські „праві“ чи „націоналісти“ кричать за „едину велику Росію“, або „кадети“ в Думі за „народню свободу“.

Та судити треба не по словам, а по ділам.

— „Де ж ви були — можемо усіх їх спитати —, коли ми, робітники і селяне, життям своїм здобували волю собі та усій Росії, коли гинули за усіх поневолених людей? Де ж ви були, як ми підвелись забастовками проти віковічних своїх ворогів — панів?“

— „Геть від нас ви, чорне гайвороння — українські „праві“ жидоїди!“

А лібералам українським, що називають себе „радикально-демократичною“ партією, можемо порадити: — „ми вас піддержимо в політичної боротьбі, коли ви щиро боротиметесь не проти робітничої партії, а проти правительства та ворогів народу за національну волю, як і усі права українському народу. Але годі непевности, годі жахливости, будьте рішучі!“

Робітники! — не вибирайте на заводах та в волостях представниками нашими в виборчі зібрання українських буржуазних кандидатів. Нам конче потрібна національна воля на Україні, нам потрібно широке українське областне самопорядкування (самоуправленіе), яке дасть спромогу приспособити і школи і суд до потреб українського населення, — та в першу чергу потрібна нам свобода союзів, воля збиратись і робити забастовки, більша плата та короткий робочий день. Та ні українські поміщики і богаті мужики, ні українські фабриканти та купці або українські буржуазні учені цього нам не дадуть. Ми можемо цього добути тільки своїми власними силами, гуртуючись в свою власну робітничу партію, борючись проти української буржуазії. І в цій боротьбі за наші робітничі пролетарські домагання нам тисячу разів близчі і рідчійщі еврейські, великоруські, польські, латишські, грузинські або ще инчі брати робітники, за не-робітників українців.

Робітники сільські і городські! — виставляйте ж по заводах і в волостях власних кандидатів, аґітуйте рішучо проти кандидатів буржуазії, якими б національними українськими масками вони не покривали своє експльоататорське облаччя!

Як добудемо політичну волю?

Життя суспільне (громадянське) росте та росте, розгалужується як дуб могутній. Воно пнеться до волі, до сонця, розростається завширшки. І приходе пора, коли обручі, які зковують дуба — спиняють суспільне життя, стають нестерпимі. Звязані старим порядком класи народу підводяться й настає революція.

Революція 1905—1906 років мала розчистити шлях усім країнам Росії до дальшого вільного економічного і культурного розвитку. Дати усім горожанські права і волю та визволити хозяйственну діяльність від поліцейської опіки, одібрати землі у великіх панів й підняти цим добробут села, а цім саме мала дати нові міліони покупців для фабричних продуктів і підняти зруйновану нуждою населення та японською війною промисловість і дати спромогу оправитись фабричному робітникові — оце були задачі минулої революції.

Царське правительство укупі з дворянством подавило революцію народів Росії. Переляканa промислова буржуазія подала руку крівавим дворянам — революція утонула в народній крови. Алеж дуб могутній, життєві сили країни, невпинно ростуть. Розвиток економічний Росії вимагає зараз ще дужче *волі*. Росте пролетаріат, стремить до згуровання своїх сил, розвиває свою забастовочну боротьбу, орґанізує союзи: — йому не спроможно далі терпіти підземелля царської самоволі. Але одна кооперація навіть, що розрослась так широко за ці роки не дивлячись на всі перепони, — як сильно вимагає вона усіма своїми корінням нового порядку!

Третя Дума з правительством царя не простелили і *не можуть* простелити широкої вільної дороги розвиткові Росії. І дуб тому мусить знов усі обручі *силою прорвати*. І ще дужче затріщить старий невірний порядок. Вже більш году, як почало проходити зневірря і розпука в робітничих масах. І знов почали то з одного то з другого краю Росії палахтіти *забастовки* по городах, на фабриках, проти нелюдської експльоатації капіталу. Апрільський розстріл правительством 270 робітників на ленських копальнях золота в сібірській тайзі, для подавлення мирної забастовки, переповнив чашу терпіння. І ми це недавно пережили великі дні велитенського грізного протесту богато сот тисяч пролетаріату. І протест цей повторився в величавому сьвяткуванні робітничого дня 1-го Мая. І полумя забастовок не перестало так же широко і після цих днів палати. Пролетаріат городів ожив! А за городським пролетаріатом іде завше черга сільському робітництву. А далі підводиться усе, кому дихати тяжко і важко. Напор народній на увесь октябрістсько-націоналістичний лад неминуче і хутко наближається.

Цькозання правительством „інородців“, посягання на сьвяті права Фінляндії та военно-заборчі авантюри в Персії, на Ближньому та на Далекому Сході прискорять ще [illegible] останньої години романовської монархії.

Уся наша нова боротьба, як і виборча боротьба до 4-ої Думи — початок цього напору. Революція мусить неминуче прийти, вона вже встає та штовхає десятки і сотні тисяч до забастовок, до протесту. Хіба ви не почуваєте, робітники, у власних грудях її могунього подиху?!

Геть закон 3-го юня! Рівних прав усьому народу!

На що-ж саме насамперед напирати?

Ясно як день, що пануючі класи тому могли ці останні пять літ знущатись над народом, що царь своїм клятвопреступним указом 3-го юня 1907 року віддав їм усі майже права, а народ остався без прав.

Геть же виборчий закон 3-го юня! Ми домагаємось рівних прав усім горожанам усіх сословій і націй, без ріжниці полу: — загального (всеобщаго) рівного, прямого і тайного виборчого права до Думи!

І нехай це наше домагання і прокляття царському закону 3-го юня пролунає голосно і грізно від краю у край України. Нехай не буде жадної сільської хати, жадної робітничої кватирі де-б це домагання не обговорювалось. І нехай на виборах воно пройде через усі виборчі зібрання.

Гомоніть голосно на селах, в майстерських, на фабриках та по рудниках за ці наші домагання:

Геть дворянсько-царський закон 3-го юня! Нам потрібно загального, рівного, прямого і тайного виборчого права! Нам потрібна не панська, а народня Дума!

Де можна — перевибирайте десятихатників від сільських громад на волостні сходи та гомоніть й на сільських сходах за наші домагання.

На завідськіх та фабричних зборах та на волостних сходах, де вибиратимуться уповномічені від робітників і селян, пишіть на папері та підписуйте всі свій протест проти варварського закону 3-го юня і домайтесь загального, рівного, прямого і тайного виборчого права. За свої приговори сповіщайте газети.

Уповноміченими вибирайте тільки такіх сьміливих і рішучих людей, що не побояться і на зборах всіх уповноміченних для вибору виборщиків списати такий же протест та подати наші домагання за підписом всього зібрання його предсідателю. Давайте на це наказ уповноміченим, та за їх протест на уїздному селянському і губерському робітничому зібранні сповіщайте газети. Нехай наш приголомшуваний голос широко та голосно пролунає!

І потім давайте накази своїм виборщикам — гомоніть голосно за це на селах, по фабриках, майстернях та заводах і у темних рудниках — писати такий же протест і в спільному губернському зібранні всіх виборщиків, і домагатись і там загального, рівного прямого, і тай-

усіх частин Росії, та сказати й там: — геть закон 3-го юня! Нехай казяться на зібранні пани дворяне, нехай жахаються попи — голос народу, обікраденого в правах мусе голосно і широко пролунати і запалити до нового бою усіх пригноблених.

Геть царсько-панський закон 3-го юня!

Нам потрібно загального, рівного, прямого, і тайного виборчого права!

Вибори в губернському виборчому зібранні.

Та як справді нам не гомоніти, коли наші виборщики — фабричні й сільські робітники та селяне, виборщики від міліонів громадян, опинившись в губернському зібранні побачать, що проти виборщиків від жмені панів-поміщиків їх мало, сил немає, бо закон 3-го юня віддав поміщикам усю майже силу. І тут же наші виборщики найдуть чимало виборщиків-попів, бо і попів царь своїм законом не покривдив — вони проходять в виборщики по розряду дрібних власників землі („мелкихъ землевладѣльцевъ"). Поміщики та попи на виборах у третю Думу ішли разом проти робітників і селян, і це вони головним робом вибрали чорну думську більшість.

Ще здибають наші виборщики у губернському городі невеликий гурт виборщиків від городів. Це будуть переважно евреї-ліберали, або українські національ-ліберали чи кадети, іноді може бути і член нашої партії, соціяль-демократ. Ліберальними виборщиками можуть виявитись і ті де-кільки виборщиків від дрібних власників землі, якіх в уїздах не змогли осилити попи — це можуть бути або українські селяне, або німці-колоністи чи чехи (на Волині та на Херсонщині).

Що робити нашим виборщикам?

Чорносотенно-націоналістичні „русскіе" виборщики-поміщики та виборщики-попи на Волині, Київщині та в Подольській губернії, не бажаючи ділитись депутатськими місцями з поміщиками-поляками, кликали на минуліх виборах виборщиків-селян згуртуватись усім „русским" виборщикам „проти жидів, поляків та революціонерів-робітників". І на минуліх виборах знайшлось чимало виборщиків від селян, сільських глитаїв та волостних безчестних верховодів чи просто темних людей, які пішли на цю панську удочку і своїми голосами, за одно зайве думське їм, сільським павукам Сидоренкам та Андрійчукам, місце — провели у 3-ю Думу ворогів народу. Нехай же цей раз не обдурять нас, українських сільських робітників та селян, пусті та брехливі слова про близькість нам „русских" поміщиків перед спільним ворогом поляком Вороги нам, робітникам, однаково і руські і польські і инчі поміщики, тому, що вони поміщики й експльоатують нашу працю, і тому, що й ті і другі гноблять наш український нарід. І такіж нам вороги і попи — чи вони православні чи католики — раз тільки вони стоять

на боці правительства та поміщиків і проти боротьби робочого люду.

Нашим виборщикам треба насамперед зговоритись помеж собою так, щоб той один депутат-селянин, який по закону мусить бути конче вибраним в Думу від кожної губернії, був тією людиною, яку ми самі бажаем. Цього майбутнього депутата мусять намітити разом усі виборщики від робітників і селян, і потім усі инчі виборщики від волостів мусять відмовлятися іти на балотіровку. Вибирають цього депутата усі виборщики вкупі, і пани, як це було на минуліх виборах, намагатимуться вибрати менче розумних, менче сьвідомих, такіх, що можуть потягнути в Думі, як київський Сидоренко, або подольський Андрійчук, за ними. Але одказатись іти у депутати може по закону кожен виборщик, і, коли усі инчі одказиватимуться, — мусять неминуче пройти в депутати ті сільські робітники і селяне, яких намітять самі робітники та селяне. І треба заздалегідь постановити, що хто не схоче одказатись — того робітники і селяне оголосять зрадником народним. Від нашої згоди та єдности залежатиме, чи депутати від сільського сословія будуть справжніми оборонцями пригнобленої бідноти.

Таким же робом і виборщики від промислових робітників в Катеринославщині та Харьковщині, де по закону належиться конче вибрати по одному депутатові від промислових робітників, мусять добитись вибору наміченого ними самими кандидата.

Але, щоб провести і решту депутатів з своїх людей, або хоч такіх, що не стоятимуть за закон 3 го юня та за сучасний поліцейський порядок, треба нашим виборщикам конче зговоритись з городянами-виборщиками, себ-то з єврейськими, українськими чи великоруськими лібералами, а також, коли знайдуться, з ліберальними виборщиками від дрібних власників землі. І вже вкупі з ними попробувати одбити до себе хоч частину виборщиків-попів. Попам жити не з панами, а серед мужиків, і хоч вибори в 3-ю Думу показали, з ким і проти кого ідуть по більшій части батюшки, та де-які з них мають ще совість, а з рештою треба заздалегідь рішучо поговорити ще на селах, загрожуючи їм не платити за треби, коли вони насьміляться іти з поміщиками проти селян і робітників. Коли вдасться відчахнути чеснійщих попів до їднання з робітничо-селянськими виборщиками і городянами, — тоді можлива перемога.

Тільки більше рішучости і дружної роботи!

Наша орґанізація.

Вже зараз видко, як навіть на початку виборів потрібно нам їднання, потрібно обсоюзитись в орґанізацію. Нема що ховатись,

нехай же вибори підштовхнуть нас скрізь до одновлення живої орґанізації: — будуйте откриті робітничі союзи, де можна; засновуйте потайну політичну орґанізацію, бо явну откриту орґанізацію нам забороняють. Без жадної орґанізації наша боротьба за поліпшення життя — неможлива. А обсоюзимось в потайні сильні орґанізації — під їх напором не зможуть нам більше заборонити откритіх спілок.

Робітники по городах, на заводах і рудниках, на залізних дорогах і в майстерськіх на селах та в лісах! Українська Соціяль-Демократична Спілка кличе вас засновувати скрізь свої гуртки. Обєднуйтесь і орґанізуйтесь, вибирайте соціяль-демократичні комітети нашої „Спілки", а де її нема — комітети инчих орґанізацій Соціяль-Демократичної Робітничої Партії Росії (Р. С.-Д. Р. П.), і приступайте скрізь до широкої роботи на виборах. Не гайте часу!

Будуйте міцні, сильні орґанізації, ні на кого не покладайтесь. Беріться за це самі, бо сильна робітнича партія може бути построена тільки самими робітниками. А такі сильні орґанізації потрібні нам не тільки для виборів, — без їх нам не провести ні удатних забастовок, нічого нам не добитись. А будуть скрізь на Україні, як і по инчим краям Росії, городські та сільські робітничі орґанізації, тоді реакція, сучасний політичний гніт, і наші сучасні чорні злидні довго не простоять. І теж наші робітничі депутати, що опиняться у 4-ій Думі, маючи за собою сильні робітничі орґанізації, зможуть говорити Думі так, щоб їх слухали.

До їднання-ж! До орґанізації!

Домагання українських соціяль-демократів.

Чого домагатимуться насамперед проведені Українською Соціяль-Демократичною Спілкою у Думу депутати?

Вони там ставитимуть знов і знов, вкупі з усією соціяль-демократичною фракцією, домагання:

Виборчих прав усьому народу: — **загального, рівного, прямого і тайного виборчого права!** Геть закон 3-го юня!

Широких горожанських прав:

Повної свободи політичної, професіонально-економічної і просьвітно-культурної орґанізації — свободи коаліції! Особливо напиратимуть наші депутати на свободу орґанізації сільських робітників, робітників на залізних дорогах, на почті і телеграфі і всіх тих инчих робітників, якім досі заборонено й те, що дозволено по закону промисловим робітникам. Теж добиватимуться і повної волі кооперації.

Повної та справжньої свободи зібрань і свободи забастовок. І, знов особливо для сільських, залізно-дорожних та инчих робітників, яким забастовки та зібрання

для обміркування своїх економічних потреб зараз, під угрозою покарання законом, заборонені.

Свободи слова і друку. Геть поліцейський валигач! І нехай кожному вільно буде на якій завгодно мові виказувати усі свої думки перед инчими громадянами устно або в газеті чи книжці. Нехай робітничі газети вільно виходять і слово робітничого аґітатора вільно лунає по містах і селах.

Але поруч з цими домаганнями загальних політичних прав і вольностів, наші депутати поставлять ряд пролетарських домагань робітничого класу:

Страхування на средства держави і хазяїв підприємців від хвороби, каліцтва, старости і смерти. Принятий 3 ю Думою закон про страхування зовсім не годиться, бо усей тягар грошових страхових пособій звалив на кишені робітників, а права в орудуванні больничними касами оддав фабрикантам. Крім того більшість робітників, як от усей сільський пролетаріат, ремісники по дрібних майстернях, прикащики і багато инчих робітників виключені зовсім з закону. Не входе в принятий Думою закон і страхування від старости і смерти. Потрібно конче нового закона: — щоб усі робітники, не виключаючи жадної професії, жадного розряду, були застраховані, щоб страхування було повне, щоб гроші на страхування давала держава-казна і хазяїни-капіталісти, які беруть у робітників здоровля й життя, а завідування касами щоб належало самим робітникам.

Сільської та промислової робітничої інспекції. Щоб на місце чиновників фабричних інспекторів — вибирались для догляду за виповненням хазяїнами-підприємцями законів про захист робітників повновластні інспектори бо інспекторки самими робітниками та робітницями з помеж себе. І щоб такі-ж інспектори вибирались і на селах, сільським пролетаріатом, для спинення нелюдських умов експльоатації економіями та багатими мужиками сільських робітників. Поруч з цим мусить бути видано державного закона про обовязкове забезпечення хліборобських машин спеціальними механізмами, які б захищали сільських робітників від каліцтва.

Закона про 8 ми годинний робочий день на фабриках, заводах, майстерських та рудниках, на залізницях, у всіх промислових та торговельних підприємствах, приватних та казенних, в сільських економіях і в лісових хазяйствах та на рибних промислах.

Вищої плати та кращих умов праці робітникам і низчим служащим в державних лісах, на казенних залізних дорогах, на почті та у всіх инчих державних підприємствах. Тут може рішити сама Дума. І соціяльдемократичні депутати розкриють при обміркованні Думою державного бюджету усю страшенну нужду пролетаріату, експльоатованого департаментами миколаївсько-третьоюнської монархії.

Крім того:

Національної волі і рівних прав усім народам російської держави. А у нас, на Україні, введення місцевої української мови у народні школи, права на вживання української мови в місцевім діловодстві волостів та земств по бажанню самого населення, а також в діловодстві инчих суспільних (общественных) та приватних інститупій (учреждений), та закона по якому державні чиновники, що служать на Україні, мусіли-б знати українську мову і отвічати на устні чи писані українські запитання українською-ж мовою.

Спеціально для евреїв — знесення варварської „черти осілости“ та всіх инчих горожанських обмежень.

Ось ці домагання поставлять депутати соціаль-демократи в першу чергу в новій Думі. І вони їх так голосно промовлять, щоб почув останній, найбільш приголомшений робітник, увесь пролетаріат Росії. Це буде поклик до вас, робітники. Бо тільки спільними силами з вами, тільки з вашою революційною піддержкою зможуть наші робітничі депутати виповнити ті доручення, які ви їм даете.

Вибирайте-ж соціаль демократів! Обсоюзуйтесь в орґанізації під червоний прапор соціяль-демократії! І потім рішучо піддержте соціяль-демократичних депутатів!

Готовтесь!

Готовтесь же до виборів — товариші робітники, і ви усі громадяне, що співчуваете народу! Орґанізуйтесь і аґітуйте! Ідіть від хати до хати, від робічничої кватирі до кватирі. Скрізь: — на заводах і фабриках і в рудниках, в економіях і на сільських сходах і по ярмарках кличте народ до виборчої боротьби, до дружнього їднання. Передавайте з рук у руки цю книжечку та листки нашої партії. Аґітуйте і серед городських міщан: українців та евреїв, великоросів та поляків чи молдаванів, — вибирати тільки рішучих людей, дійсних заступників усієї городської та сільської пригнобленої бідноти. Зробіть усе, щоб розбити панську силу і провести у нову Думу якнайбільше своїх людей, депутатів соціяль-демократів.

Напружте усі сили, щоб наші домагання грізно пролунали під самі стелі високопоставлених петербурських катів. Ідіть на вибори з революційним гаслом:

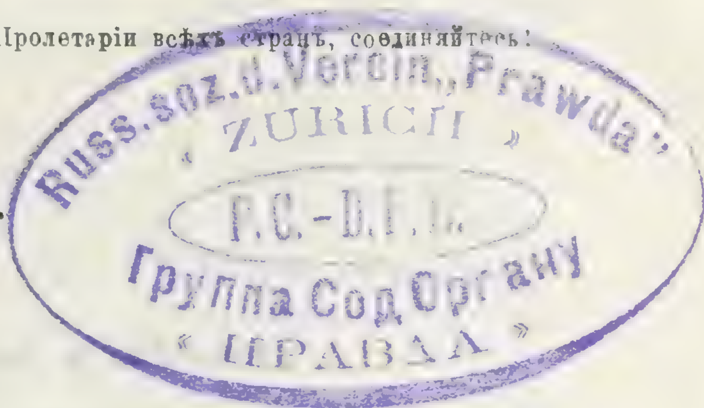
Геть подлий царсько-дворянський закон 3-го юня!

Ми домагаемось загального, рівного, прямого і тайного виборчого права усьому народові!

Юнь 1912 г. Друковано 6.000 примірників.

Россійская Соціалдемократическая Рабочая Партія.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

Къ выборамъ въ 4-ую Думу.

Изданіе редакціи „Правды".

ИЗБИРАТЕЛЬНОЕ ПРАВО

и

ИЗБИРАТЕЛЬНОЕ БЕЗПРАВІЕ.

□ □

Всеобщее, равное, прямое, тайное!

□ □

Цѣна 5 коп.

(Заграницей 20 гел., 20 пфен., 20 сант., 4 цента).

Что они говорили и обѣщали?

„Привлечь теперь же къ участію въ Думѣ, въ мѣрѣ возможности, соотвѣтствующей краткости остающагося до созыва Думы срока, тѣ классы населенія, которые нынѣ совсѣмъ лишены избирательныхъ правъ, предоставивъ за симъ дальнѣйшее развитіе начала **общаго избирательнаго права** вновь установленному законодательному порядку“.

Что это такое? Это — собственныя слова Его Величества Николая II, выражавшаго такимъ образомъ въ манифестѣ 17 октября 1905 года свою „непреклонную волю“ и возлагавшаго выполненіе этой воли „на обязанность правительства“.

„Члены Государственной Думы избираются полноправными гражданами . . . изъ числа всѣхъ избирателей не моложе 25 лѣтъ, путемъ равной и закрытой подачи голосовъ“. „Это положеніе обязываетъ къ признанію начала общаго избирательнаго права, открывающаго возможность всѣмъ русскимъ гражданамъ участвовать въ осуществленіи государственной власти“.

А это откуда? Кто догадается, что это — не болѣе, не менѣе, какъ изъ программы и воззванія „Союза 17 октября“! Что къ этимъ словамъ „руку приложилъ“ никто иной, какъ „самъ“ Александръ Ивановичъ Гучковъ!

Надо ли говорить о кадетахъ? Они тогда — въ 1905 году, — можно сказать, пылали демократическими и революціонными чувствами. Ихъ съѣздъ, засѣдавшій въ дни октябрьской стачки, не только требовалъ „всеобщаго, равнаго, прямого и тайнаго“, но договорился и до Учредительнаго Собранія, въ которомъ самодержавный народъ скажетъ свою волю насчетъ всего государственнаго устройства! И еще долго спустя, на другомъ съѣздѣ, передъ самымъ созывомъ первой Думы, ихъ пламенный бардъ восклицалъ, обѣщая стоять за права народ-

ныхъ массъ: „мы беремся за плугъ, чтобы провести борозду новой жизни, и если намъ въ этомъ помѣшаютъ, мы не окажемся провокаторами . . . Я кончу клятвой вамъ: Дума разогнана быть не можетъ, и Дума сдѣлаетъ свое дѣло“! Такъ обѣщалъ г. Родичевъ и билъ себя въ грудь въ знакъ искренности съ такою же силою убѣжденія, какъ теперь, когда поливаетъ грязью соціалдемократовъ за ихъ вѣрность „весеннимъ“ клятвамъ и обѣщаніямъ, за ихъ нежеланіе оказаться по отношенію къ вѣрившимъ и вѣрящимъ имъ массамъ . . . кѣмъ? Г. Родичевъ самъ сказалъ карающее его слово!

Таковы были ихъ слова и обѣщанія въ то доброе, и далеко еще не „старое“, время, когда народныя массы начали выступать рѣшительно въ борьбѣ за свои права, и когда рабочій классъ, шедшій подъ знаменемъ соціалдемократіи, сказалъ твердо и опредѣленно: я не считаю своихъ жертвъ въ борьбѣ за свободу, но я хочу, чтобы это была свобода и для меня. А потому:

да здравствуетъ „всеобщее, равное, прямое и тайное“!

Таковы были ихъ слова.

А дѣла?

Что они сдѣлали?

Что сдѣлалъ царь, — достаточно извѣстно. Онъ издалъ законъ, дававшій ничтожнѣйшія избирательныя права, и притомъ лишь части тѣхъ „классовъ населенія“, которые ранѣе были вовсе лишены ихъ: части рабочихъ и мелкаго городского населенія. Это было 11 декабря 1905 года — въ самый разгаръ третьей всеобщей политической забастовки. Но забастовка окончилась неудачею: Москва была разгромлена царскою артиллеріею; карательныя экспедиціи шныряли по всей странѣ, убивая сотнями и тысячами рабочихъ и крестьянъ. И „непреклонная воля“ царя начала клониться . . . къ нарушенію данныхъ имъ подъ вліяніемъ „неслыханной смуты“ обѣщаній, къ прямому обману своихъ „любезныхъ подданныхъ“.

Въ отвѣтъ на адресъ 1-й Думы министерство Горемыкина заявило, что вопросъ о всеобщемъ избирательномъ правѣ „не подлежитъ немедленному обсужденію“. Послѣ безнаказаннаго разгона этой Думы правительство осмѣлѣло: по его приказу, сенатъ — всегда „готовый къ услугамъ“! — такъ „разъяснилъ“ избира-

тельный законъ, что еще больше урѣзалъ избирательныя права рабочихъ, крестьянъ и городской бѣдноты. Когда же бандиты самодержавія окончательно убѣдились, что рука народная ослабѣла и выпустила ихъ горло, они показали себя во всемъ блескѣ: роспускомъ второй Думы, разбойничьимъ набѣгомъ на соціалдемократическую фракцію и государственнымъ переворотомъ 3-го іюня 1907 г., лишившимъ избирательнаго права цѣлыя губерніи и области и оставившимъ лишь тѣнь этого права для „имущихъ классовъ“!

Такъ заботилась царская власть о „дальнѣйшемъ развитіи началъ общаго избирательнаго права“! Такъ исполнили свое обѣщаніе — царь и свою „обязанность“ — правительство!

Октябристы терпѣливо ждали своего часа, и въ ожиданіи — потихоньку спускались со ступеньки на ступеньку. Когда выяснилось, что результаты выборовъ въ первую Думу далеко не соотвѣтствуютъ ожиданіямъ авторовъ избирательнаго закона; что народное негодованіе прорываетъ всѣ искусно разставленныя сѣти, — г. А. Гучковъ всталъ въ позу „народолюбца“ и заявилъ въ газетахъ, что по вопросу о всеобщемъ и пр. избирательномъ правѣ онъ солидаренъ съ „честными демократами“. Въ первой Думѣ эти народолюбцы проголосовали за всеобщность избирательнаго права, но почему-то воспротивились требованію равнаго, прямого и тайнаго голосованія. Послѣ роспуска этой Думы, подъ сѣнью висѣлицъ, воздвигнутыхъ военно-полевыми судами, у „честнаго демократа“ Гучкова возникла блестящая мысль, что, въ сущности, и закона 11 декабря не надо было, а за глаза довольно было для блага народа того избирательнаго права, которое было создано Булыгинскимъ закономъ 6 августа 1905 года. „Правда, говорилъ г. Гучковъ, преобладающее вліяніе въ народномъ представительствѣ какъ бы (!!) закрѣплялось за верхними слоями общества, но при отсутствіи у насъ рѣзко выраженнаго классоваго духа этихъ слоевъ, при томъ широкомъ демократизмѣ, которымъ они одушевлены, можно было имѣть увѣренность, что этимъ вліяніемъ они не воспользовались бы въ классовыхъ интересахъ“. Такъ готовился г. Гучковъ вытолкнуть въ шею народъ изъ Государственной Думы, потому что — зачѣмъ тамъ народъ и его представители, разъ и самъ г. Гучковъ, и Родзянки, и Пуришкевичи, и Марковы вторые „одушевлены широкимъ демократизмомъ“? Тонкимъ

нюхомъ учуялъ г. Гучковъ приближеніе своего часа.

Этотъ часъ насталъ, когда былъ произведенъ третье-іюньскій переворотъ. Октябристы немедленно объявили его „печальною необходимостью". Но врядъ-ли часто доводилось кому-либо видѣть, чтобы люди выражали свою „печаль" такими радостными завываніями, такимъ дикимъ веселіемъ, такой откровенно-людоѣдской пляской на могилѣ революціоннаго движенія, только и превратившаго ихъ „изъ грязи въ князи", изъ „холоповъ государевыхъ" въ „политическихъ дѣятелей", только и давшаго имъ возможность фигурировать въ роли „членовъ Государственной Думы"!

„Печальная необходимость" — это была заранѣе обезпеченная побѣда на выборахъ въ третью Думу для всей октябристской, националистской и откровенно-черносотенной шайки. Свое „большинство" она украла у народа — и потому именно объявила себя истиннымъ „народнымъ" представительствомъ и, положивъ ноги на столъ, принялась „законодательствовать" отъ имени „народа"!

Что для октябристовъ — 3-е іюня, то для кадетовъ — сами октябристы. Тоже — „печальная необходимость"! Поэтому они еще въ первой Думѣ (черезъ три недѣли послѣ пламенной тирады г. Родичева!) въ угоду октябристамъ отказались „развернуть" въ думскомъ адресѣ цѣликомъ требованіе „всеобщаго" избирательнаго права, отказались отстаивать равное, прямое и тайное голосованіе. Обѣщали сдѣлать это въ особомъ законопроектѣ, но — не успѣли. Во второй Думѣ — тоже не успѣли. А въ третьей — стало уже не до того: надо было играть роль „отвѣтственной" (передъ кѣмъ?) оппозиціи и ловить за фалды октябристовъ. Поэтому кадеты начали свою дѣятельность въ третьей Думѣ съ того, что отказались поддерживать запросъ соціалдемократовъ объ ограбленіи избирательныхъ правъ народа, совершенномъ 3-го іюня 1907 года; продолжали они ее тѣмъ, что систематически замалчивали вопросъ о всеобщемъ, равномъ, прямомъ и тайномъ избирательномъ правѣ; а кончатъ? — можетъ быть, и кончатъ тѣмъ, что, готовясь предстать передъ избирателями, удосужатся вспомнить „забытыя слова"! Но тогда и избиратели, въ свою очередь, вспомнятъ, что ни разу за все время существованія третьей Думы, когда возникалъ вопросъ о выборахъ (мѣстное самоуправленіе, мѣстный судъ, землеустроительныя комиссіи и т. д.), кадеты не отстаивали всеобщаго,

равнаго, прямого и тайнаго избирательнаго права. Нужно-ли говорить, что бороться за него они и не думали?

Законъ 11 декабря 1905 года.

Не слѣдуетъ забывать, что и законъ, по которому выбирались первыя двѣ Думы, былъ изъ рукъ вонъ плохъ.

Онъ лишалъ избирательнаго права всѣхъ женщинъ, всѣхъ рабочихъ мелкихъ заведеній, всѣхъ членовъ крестьянскаго двора — кромѣ домохозяина, всѣхъ городскихъ жителей, не имѣющихъ „собственной квартиры", а ютящихся по комнатамъ и угламъ. Да и среди привиллегированныхъ собственниковъ капитала и земли онъ давалъ право голоса лишь тому члену семьи, на чье имя записано имущество.

Онъ разбивалъ всѣхъ избирателей на куріи: загородками отдѣлялъ другъ отъ друга рабочихъ, крестьянъ, горожанъ.

Онъ установилъ цѣлый рядъ ступеней для выборовъ, чтобы имѣть возможность легче просѣивать „благонадежныхъ" сквозь сито — сначала „уполномоченныхъ", потомъ — „выборщиковъ".

Наконецъ, онъ установилъ вопіющее неравенство. Онъ далъ одного выборщика на:

2.000 помѣщиковъ;
7.000 горожанъ;
30.000 крестьянъ;
90.000 рабочихъ.

Голосъ одного помѣщика оказался равенъ голосу 3—4 горожанъ, 15 крестьянъ и 45 рабочихъ.

Но и на всякую старуху бываетъ проруха! Оказалась проруха и въ хитроумномъ законѣ. Разсчеты правительства на исконную преданность крестьянъ „царю-батюшкѣ" на ихъ темноту и невѣжество, и — еще больше! — на возможность палками заставить ихъ голосовать, „какъ слѣдуетъ", былъ такъ великъ, что крестьянская курія получила право выбирать въ каждой губерніи одного члена Думы изъ своей среды. А кромѣ того законъ „не доглядѣлъ": слишкомъ „мало" урѣзалъ избирательныя права крестьянъ. И такимъ образомъ въ 53 губерніяхъ „коренной" Россіи получилось выборщиковъ:

отъ помѣщиковъ — 1952,
„ горожанъ — 1378,
„ крестьянъ — 2659,
„ рабочихъ — 159.

Правительство разсчитывало, что крестьянскихъ выборщиковъ удастся вогнать въ союзъ съ помѣщиками и натравить на „бунтующихъ“ и „бастующихъ“ рабочихъ и демократическихъ горожанъ. Произошло другое: въ союзѣ съ рабочими и горожанами кресгьяне на голову разбили „дикаго помѣщика“!

Двѣ Думы.

Такъ — вопреки гнусности избирательнаго закона, „разъясненіямъ“, малымъ и большимъ мошенничествамъ и насиліямъ, широко пускавшимся въ ходъ правительствомъ при выборахъ, — получились, одна за другою, двѣ Думы, пришедшіяся очень не по вкусу всѣмъ насильникамъ и паразитамъ русской земли. Народныя массы сумѣли прорвать плотину, преграждавшую имъ доступъ въ Думу, и послать туда подлинныхъ представителей своихъ. Можетъ быть, послали не въ томъ числѣ, какъ это было бы при справедливомъ избирательномъ законѣ, гдѣ считался бы голосъ человѣка, а не мошны или чина. Но, во всякомъ случаѣ, — въ числѣ достаточномъ, чтобы громко провозглашать народныя требованія, отстаивать ихъ и не дать чернымъ воронамъ реакціи обратить Думу въ свое послушное орудіе.

Въ числѣ этихъ подлинныхъ представителей народа были соціалдемократы. Горсточка (17 человѣкъ) въ первой Думѣ, 64 человѣка во второй. Соціалдемократы были въ обѣихъ Думахъ въ ничтожномъ меньшинствѣ. Но, представляя въ Думѣ рабочій классъ, они были тамъ тѣмъ же, чѣмъ самъ пролетаріатъ былъ въ странѣ.

Въ ихъ лицѣ народныя массы нашли самаго безстрашнаго и послѣдовательнаго стража своихъ интересовъ, а реакція — самаго непримиримаго и безпощаднаго врага. Всѣ думскія фракціи встрѣтили въ нихъ представителей класса, готоваго поддержать всякій дѣйствительный шагъ другихъ классовъ впередъ, и наоборотъ — неподкупныхъ обличителей всякихъ попытокъ вступить на путь уступокъ темнымъ силамъ прошлаго. Немудрено, что газетные прихвостни правительства объявили „истиннымъ несчастіемъ“ появленіе соціалдемократовъ въ Думѣ. Немудрено и то, что, задумавши совершить государственный переворотъ, Столыпинъ долженъ былъ перешагнуть черезъ трупъ соціалдемократической фракціи второй Думы и для этой цѣли не остановился передъ самыми грязными средствами провокаціи и самой гнусной комедіей заранѣе подтасованнаго „судебнаго“ приговора!

Своею дѣятельностью въ Думѣ соціалдемократы не только побуждали къ болѣе энергичной и упорной борьбѣ другихъ народныхъ представителей, особенно — крестьянскихъ депутатовъ, но они задерживали и отступленіе передъ торжествующей реакціей либераловъ, всенародно разоблачая каждый ихъ невѣрный, трусливый или колеблющійся шагъ.

Вотъ — рядъ причинъ, по которымъ первыя двѣ Думы не могли пойти навстрѣчу реакціи въ томъ, что было для нея существеннаго. Онѣ не могли прикрыть собою фактическое возстановленіе самодержавія и ничѣмъ не сдерживаемаго произвола чиновничества; онѣ не могли отдать деревню на потокъ и разграбленіе дикимъ помѣщикамъ; онѣ не могли удовлетворить ненасытные аппетиты „князей церкви“; не могли вознаградить погромныя черносотенныя банды отдачей имъ на съѣденіе „иновѣрцевъ“ и „инородцевъ“, и не могли благословить разгулъ карательныхъ экспедицій, военно-полевыхъ судовъ и административной расправы, необходимый для всѣхъ этихъ благихъ цѣлей.

Правительству нужна была Дума, которая бы все это „могла“. И не только „могла“, но дѣлала бы охотно, съ радостью.

Для этого нужна была Дума, которая въ большинствѣ своемъ состояла бы изъ той самой дворянской, поповской и чиновничьей шайки, которую чуть было начисто не вымела изъ страны революція 1905 года.

Ради этого было совершено новое преступленіе: государственный переворотъ 3-го іюня 1907 г. Не прошло и года съ того времени, какъ царь поклялся, что ни одно измѣненіе въ законахъ — и особенно въ законахъ объ избирательномъ правѣ! — не будетъ впредь дѣлаться безъ одобренія Думы. Теперь онъ, какъ ни въ чемъ не бывало, заявлялъ, что „только власти царя довлѣетъ“ измѣнять избирательное право по своему произволу!

Позорный избирательный законъ.

Всѣ скверныя стороны стараго закона остались и въ новомъ въ неприкосновенности. Но за то:

1. были лишены избирателнаго права цѣлыя окраины, и было уменьшено число депутатовъ отъ тѣхъ мѣстностей, которыя посылали въ первую и вторую Думу неугодныхъ правительству представителей, особенно — соціалдемократовъ;

2. была образована новая курія — 1-я городская, въ которую вошла только кучка богачей и которой было отдано болѣе половины всего числа выборщиковъ, раньше выбиравшихся горожанами;

3. было отнято у крестьянъ право выбирать самимъ изъ своей среды по одному депутату отъ губерніи;

4. было почти въ два раза увеличено число выборщиковъ отъ помѣщиковъ и въ два съ половиною раза уменьшено число выборщиковъ отъ крестьянъ. Въ тѣхъ 53 губерніяхъ, о которыхъ сказано выше, стало теперь выборщиковъ:

отъ помѣщиковъ		— 2594
„ горожанъ	I разряда	— 788
	II „	— 590
„ крестьянъ		— 1168
„ рабочихъ		— 150

Въ 32-хъ губерніяхъ изъ 53-хъ въ рукахъ однихъ помѣщиковъ находится большинство выборщиковъ; а во всѣхъ остальныхъ — они составляютъ большинство совмѣстно съ горожанами I разряда.

Ясно, что значитъ Дума „русская по духу“. Это значитъ: Дума, гдѣ царитъ помѣщикъ-крѣпостникъ, лишь подпускающій къ барскому столу милліонера-купца.

Въ первой Думѣ изъ 448 депутатовъ было:

крестьянъ 124
рабочихъ и ремесленниковъ . . . . 25.

Въ третьей Думѣ ихъ стало изъ 440 депутатовъ:

крестьянъ 67
рабочихъ и ремесленниковъ . . . . 11.

За то помѣщиковъ было:

Въ 1-й Думѣ . . 114
Въ 3-й „ . . 167

поповъ:

Въ 1-й Думѣ . . 14
Въ 3-й „ . . 45

чиновниковъ:

Въ 1-й Думѣ . . 15
Въ 4-й „ . . 31

Помѣщики, попы и чиновники даютъ въ третьей Думѣ болѣе половины (55%) всѣхъ депутатовъ, между тѣмъ, какъ въ первой они давали меньше трети! Этимъ все сказано.

Этимъ сказано и то, почему цѣлыхъ двѣ трети (63%) третьей Думы состоитъ изъ черносотенцевъ, націоналистовъ и октябристовъ, между тѣмъ какъ въ первой Думѣ ихъ было одинъ-два — и обчелся. Вѣдь, не надо забывать, что въ губернскихъ избирательныхъ собраніяхъ они и „крестьянскихъ“ и „городскихъ“ депутатовъ выбирали по „образу и подобію“ своему! Этимъ же сказано и то, почему въ третьей Думѣ оказалось всего 13 соціалдемократовъ.

Черная Дума.

По Сенькѣ — и шапка! По депутатамъ — и Дума!

Чернымъ пятномъ останется ея пятилѣтняя дѣятельность въ исторіи Россіи! Ни одного акта насилія и произвола не было за эти пять лѣтъ, которому эта Дума помѣшала бы. Да что — помѣшала! Котораго она не одобрила бы. Висѣлицы, разстрѣлъ, избіенія, подлая, будто бы „судебная“ расправа, сыпавшая каторгою, истязанія въ тюрьмахъ и полицейскихъ застѣнкахъ, административная ссылка, — все это творилось и творится при апплодисментахъ думскаго большинства. На все это оно ассигновало народныя деньги, ежегодно увеличивало штатъ жандармовъ, полицейскихъ, шпіоновъ и любовно прикрывало всѣхъ истязателей и провокаторовъ — вплоть до Азефа. Щедрою рукою выдавало оно изъ народнаго кармана средства на военщину. И то, что изъ этихъ средствъ не разворовывалось, шло на войну съ народомъ: на Ленѣ черная Дума выиграла свою первую битву. А въ свободное отъ войны съ русскимъ народомъ время она посылала полки свои всюду, гдѣ народныя массы пытались сбросить иго такихъ же хищниковъ и паразитовъ: въ Персію и Китай. Нѣтъ такого насилія и такой жестокости, которую эта черная Дума не одобрила бы по отношенію къ „инородцамъ“: евреямъ, полякамъ, финляндцамъ и др. Она сдѣлала это для того, чтобы показать себя „русскою по духу“, чтобы показать, какъ старается она за „русскій народъ!“ А подъ шумокъ этого „патріотическаго“ неистовства, что сдѣлала она для самого русскаго народа?

Для рабочихъ — она еще больше исковеркала правительственные законопроекты о страхованіи и объ отдыхѣ приказчиковъ; она приложила свою руку къ свирѣпымъ гоненіямъ на всѣ рабочія организаціи; она покрыла своимъ благословеніемъ расправу съ представителями рабочихъ во второй Думѣ и тогда, когда уже неопровержимо раскрыта была пущенная правительствомъ въ ходъ провокація.

Для крестьянъ — она подтвердила ограбленіе крестьянской бѣдноты въ пользу помѣщиковъ и кулаковъ и оставила крестьянство въ той же нищетѣ, въ безправіи и закабаленіи, какъ оно пребывало раньше. А когда снова всталъ передъ милліонами людей призракъ голодной смерти, она протянула имъ камень вмѣсто хлѣба.

Правда, думское большинство знаетъ, чѣмъ и похвастаться ему: оно-де заботилось о народномъ образованіи и о свободѣ совѣсти! Да, заботилось, — чтобъ было чѣмъ похвалиться передъ страной! — но оно при этомъ заранѣе знало, что эти „заботы“ его будутъ остановлены Государственнымъ Совѣтомъ. А вѣдь не было ни разу такого случая, чтобы думское большинство не согласилось съ черносотенными „поправками“ Государственнаго Совѣта къ думской стряпнѣ. Октябристы кричали о своемъ намѣреніи „сосчитаться“ съ нимъ. Но дѣлали они одно: всегда и во всемъ ему уступали!

Да и какъ могли бы не уступать люди, которые спокойно предали и безъ того ничтожныя права Думы, лишь только Столыпинъ показалъ имъ хлыстъ и безцеремонно разогналъ на три дня, чтобы провести безъ Думы законъ о западномъ земствѣ!

Какая Дума нужна народу.

Переворотомъ 3-го іюня враги народа добились своего. Большинство первыхъ двухъ Думъ, въ которыхъ господствовали кадеты, часто колебалось, боялось, отступало передъ ними. Большинство третьей Думы стало послушнымъ орудіемъ въ ихъ рукахъ.

Это именно имъ и было нужно. Пусть Дума имѣетъ мало правъ; пусть рядомъ съ ней стоитъ дворянско-чиновничій Государственный Совѣтъ, а надъ нею — царь. Враги народа знаютъ, какъ увеличивается ихъ сила, какъ облегчаются для нихъ иностранные займы, какъ свободнѣе становится имъ грабить и насильничать, когда въ ихъ рукахъ находится учрежденіе, на вывѣскѣ котораго написано „народное представительство“. Они знаютъ, какъ полезно для нихъ, чтобы всѣ ихъ гнусные законы проходили безъ сучка, безъ задоринки, безъ сопротивленія Думы и, наоборотъ, чтобы всѣ нужные народу законы проваливались или клались подъ сукно; чтобы сотни думскихъ депутатовъ помогали имъ втирать очки народу и не давать рта разинуть тѣмъ немногимъ истиннымъ представителямъ народа, которые и при избрательномъ законѣ 3-го іюня попали въ Думу. Они хорошо все это знаютъ.

Надо, чтобы и народныя массы знали, что имъ нужна какъ разъ противоположная Дума — Дума, въ которой будутъ ихъ дѣйствительные представители и которая на каждомъ шагу будетъ мѣшать постыдной работѣ враговъ народа и, наоборотъ, помогать борьбѣ народа за свои права.

Но такая — настоящая народная Дума может получиться, если выбирать ее будетъ дѣйствительно народъ.

Именно поэтому всѣмъ, кого грабительство, насиліе или лакейство предковъ не наградили капиталами, землями, чинами, орденами, надо непремѣнно въ первую голову добиваться:

всеобщаго, равнаго, прямого и тайнаго голосованія!

Имъ нужно всеобщее избирательное право, чтобы выбирали всѣ взрослые граждане, мужчины и женщины.

Имъ нужно равное избирательное право, чтобы не мошна, не земля, не эполеты, а человѣкъ подавалъ голосъ. Богатый или бѣдный, знатный или незнатный, — все равно: одинъ человѣкъ — одинъ голосъ. И голосъ каждаго гражданина долженъ имѣть такой же вѣсъ, какъ голосъ любого другого. Поэтому — никакихъ „курій“ и никакого несправедливаго распредѣленія голосовъ между ними!

Имъ нужно прямое избирательное право, чтобы не было этой сѣти „уполномоченныхъ“ и „выборщиковъ“, которая облегчаетъ всякія мошеничества и позволяетъ скрывать отъ глазъ народныхъ массъ ихъ избирательное безправіе. И каждый членъ Государственной Думы долженъ стоять прямо передъ своими избирателями и передъ ними, лицомъ къ лицу, отвѣчать за свою дѣятельность, а не укрываться за спину „выборщиковъ“.

Имъ нужно тайное голосованіе, чтобы помѣщики, фабриканты, купцы, чиновники, полиція и т. д. не могли давить на волю служащихъ у нихъ или зависящихъ отъ нихъ лицъ и мстить имъ за выборы неугоднаго депутата.

Только при такомъ — всеобщемъ, равномъ, прямомъ и тайномъ — голосованіи Дума получится такою, какъ желаетъ народъ, и тогда ужъ только отъ сознательности народныхъ массъ будетъ зависѣть — посылать въ Думу только такихъ людей, которые готовы до конца отстаивать ихъ интересы.

Пока такого избирательнаго права нѣтъ, составъ Думы основанъ на простомъ насиліи и мошеничествѣ.

Кто виноватъ?

Мы видѣли, что въ 1905 году всѣ — вплоть до царя — заговорили о всеобщемъ избирательномъ правѣ. и видѣли, что вышло потомъ изъ этихъ разговоровъ.

Почему это такъ вышло? Кто въ этомъ виноватъ?

Виноваты, конечно, прежде всего тѣ, кто нарушилъ или забылъ свои клятвы и обѣщанія. Но одни-ли они? Они, вѣдь, и тогда, въ 1905 году, обѣщали и помнили не по своей доброй волѣ и не по своему добросердечію, а потому, что ихъ заставили: народъ боролся за свои права, народъ былъ силой и кличъ „всеобщее. равное, прямое и тайное избирательное право“ носился по всей странѣ.

Чтобы опять пообѣщали и вспомнили, да и не только пообѣщали, но и сдѣлали, надо, чтобы народъ опять сталъ силой и опять началъ бороться за свои избирательныя права.

Довольно уже позора безправія! Теперь, когда каждый на себѣ испыталъ, что значитъ Дума, въ которой хозяйничаютъ такъ называемые „привиллегированные классы“, теперь можетъ-ли быть хоть у кого-нибудь сомнѣніе въ необходимости для народа самому взять въ собственныя руки правительство, называющееся его именемъ? И не вправѣ-ли мы объявить врагомъ народа всякаго, кто отказывается самымъ рѣшительнымъ образомъ бороться за это насущное право народа, за этотъ первый шагъ его въ незаконченной тяжбѣ съ хищниками и насильниками?

Выборы въ 4-ую Думу.

Выборы въ четвертую Думу будутъ произведены по положенію 3-го іюня. О томъ, чтобы завоевать третью Думу, сдѣлать ее дѣйствительнымъ народнымъ представительствомъ, нельзя значитъ и помышлять.

Но значитъ-ли это, что надо въ безсиліи сложить руки? Значитъ-ли это, что ничего и подѣлать нельзя? Нѣтъ, не значитъ! Наоборотъ!

Мы видѣли, что и въ первые выборы по постыдному „закону“ 3-го іюня не одни черносотенцы и октябристы прошли въ Думу. Тамъ оказались даже соціалдемократы. Немного ихъ — всего 13 человѣкъ, но они упорно и честно отстаивали права рабочаго класса, а вмѣстѣ съ тѣмъ — и права всего народа. И уже одно бѣшенство правительства и всей черносотенно-октябристской братіи, одни упорныя старанія ихъ заткнуть ротъ соціалдемократическимъ депутатамъ показываютъ, какое значеніе имѣла даже такая

горсточка подлинныхъ народныхъ представителей въ черной Думѣ. Эта горсточка на каждомъ шагу нарушала спокойствіе расположившихся въ Думѣ насильниковъ: она разоблачала всѣ ихъ злодѣянія; она будила спящихъ и указывала имъ пальцемъ на всѣ обманы и подвохи „русской по духу" Думы.

Но на новыхъ выборахъ можно сдѣлать больше. Можно сдѣлать, чтобы подлинныхъ народныхъ представителей была не только маленькая горсточка. Нужно приложить всѣ усилія, чтобы герои третье-іюньскаго переворота въ четвертой Думѣ были въ меньшинствѣ.

Для этого надо только, чтобы всѣ до единаго выборщики отъ рабочихъ, крестьянъ и демократическихъ горожанъ были людьми, готовыми бороться за народныя требованія. И чѣмъ тверже, послѣдовательнѣе, непримиримѣе будутъ отстаивать эти выборщики интересы пославшихъ ихъ избирателей, тѣмъ безнадежнѣе будетъ дѣло враговъ народа.

Но именно поэтому въ высшей степени важно каждаго кандидата въ уполномоченные, выборщики или депутаты тщательно испытывать насчетъ отношенія его къ народнымъ требованіямъ, въ томъ числѣ и такому основному, какъ

всеобщее, равное, прямое и тайное голосованіе.

Одна только партія ни на минуту не колебалась и съ одинаковымъ упорствомъ отстаивала это требованіе и въ дни подъема народнаго движенія и въ эпоху упадка. Это — соціалдемократія.

Она и не могла не отстаивать его. Рабочій классъ, представительницей котораго она является, имѣетъ только одну собственность — рабочія руки. Всякія ограниченія избирательнаго права, всякія имущественныя привиллегіи тяжелѣе всего отражаются на немъ. Являясь застрѣльщикомъ всей освободительной борьбы, онъ и требованіе всеобщаго избирательнаго права первый открыто, отъ лица массъ народныхъ, написалъ въ своей знаменитой петиціи 9-го января 1905 года. Рабочій классъ не отказывался и никогда не можетъ отказаться отъ этого требованія. Поэтому не можетъ отказаться отъ него и партія его — соціалдемократія. Не только въ первой и во второй Думѣ, но и въ третьей не было ни одного случая, когда рѣчь шла о выборахъ, чтобы соціалдемократическая фракція не отстаивала со всею энергіею

всеобщаго, равнаго, прямого и тайнаго голосованія.

Ей не надо было „напоминать“ объ этомъ требованіи, потому что оно было для нея не чужимъ, не навязаннымъ, а кровнымъ требованіемъ пославшаго ее въ Думу класса.

Всякій, кто хочетъ безустанной, энергичной борьбы за избирательное право народа и противъ избирательнаго безправія его, **пусть подаетъ голосъ за соціалдемократическихъ кандидатовъ!**

Товарищи!

Меньше полугода остается до выборовъ въ 4-ую Думу. Это небольшое время должно быть использовано для всесторонней политической агитаціи, которая всѣ явленія современной жизни освѣщала бы свѣтомъ программы Р. С.-Д. Р. П. Редакція „Правды“ приступаетъ къ изданію брошюры:

„Чего хочетъ соціалдемократія?“

Брошюра эта, примыкая къ тексту партійной программы, будетъ заключать въ себѣ популярное истолкованіе нашей программы подъ угломъ зрѣнія современныхъ экономическихъ и политическихъ условій. Кромѣ того редакція „Правды“ приступаетъ къ изданію ряда агитаціонныхъ листовокъ, которыя должны стать однимъ изъ орудій нашей избирательной борьбы. Нами до настоящаго времени намѣчены слѣдующія темы, которыя не могутъ быть съ необходимой полнотой и ясностью разработаны въ легальной печати:

1. **Одинъ пролетаріатъ — одна партія!**
2. **Избирательное право и избирательное безправіе.**
3. **Кровавый и пьяный бюджетъ.**
4. **Народы противъ султановъ, шаховъ, богдыхановъ и царей.** (Печатается).
5. **„Ату его!** (объ агитаціи собственныхъ Его Величества погромщиковъ).
6. **Самодержавіе, православіе, народность.**
7. **Царское правосудіе и два столба съ перекладиной.**
8. **Вооруженіе народа и вооруженіе противъ народа.** (Печатается 2-е изданіе.)
9. **Свободу плѣнникамъ царизма!**
10. **Земельный законъ и рабочіе.** (Печатается.)

Намъ необходима немедленная денежная помощь со стороны всѣхъ товарищей, сочувствующихъ нашему начинанію. Письма и деньги для „Правды“ можно посылать изъ заграницы: „Prawda“ Wien XIX/5 Sievering, Postfach 3 (drei), а изъ Россіи — черезъ связанныхъ съ нами товарищей и черезъ знакомыхъ заграницей.

